

EVS kompetencije za zapošljivost

Rezultati istraživanja u Srbiji

Istraživanje “EVS kompetencije za zapošljivost” imalo je za **cilj** da *identifikuje kompetencije koje EVS volonteri stiču u okviru EVS projekata i istraži da li i u kojoj meri tako stečene kompetencije povećavaju mogućnost za zapošljavanje volontera nakon EVS-a*. Istraživanje takođe ima za cilj da *ukaže na moguće načine za unapređenje prakse EVS organizacija u pravcu bolje podrške razvoju kompetencija volontera*, kao i da *ukaže na mogućnosti za bolje prepoznavanje kompetencija stečenih kroz EVS od strane zajednice i potencijalnih poslodavaca*.

Samo istraživanje je deo velikog međunarodnog projekta i sprovedeno je u periodu **od septembra 2013 do marta 2014. godine u 10 evropskih zemalja**: Velika Britanija, Slovenija, Poljska, Francuska, Slovačka, Malta, Mađarska, Belgija (Flandrija), Bosna i Hercegovina i Srbija. Osnovne ciljne grupe istraživanja su bivši EVS volonteri, EVS organizacije i poslodavci. Dobijeni podaci biće obogaćeni refleksijama i komentarima sa nacionalnih **konsultativnih sastanaka** u zemljama u kojima se istraživanje sprovodi, a finalni i komparativni rezultati istraživanja biće prezentovani na **Simpozijumu u Ljubljani** u maju 2014.

Metodologija istraživanja je predstavljala kombinaciju kvantitativnih i kvalitativnih tehnika, uključujući tri online upitnika (za EVS volontere, EVS organizacije i poslodavce) i jednu fokus grupu sa EVS volonterima sprovedenu u Beogradu tokom godišnjeg okupljanja bivših EVS volontera.

Na nivou celog uzorka svih zemalja, u istraživanju je učestvovalo 1.070 EVS volontera, 302 EVS organizacije i 262 predstavnika poslodavaca. U pod-uzorku iz Srbije učešće u istraživanju je uzelo **92 EVS volontera, 22 EVS organizacije i 12 predstavnika kompanija** koje posluju u Srbiji.

Dokument koji je pred Vama sadrži najvažnije rezultate sa istraživanja u Srbiji. Važno je napomenuti da je ovaj dokument samo **radni materijal** za Konsultativni sastanak u Beogradu 25.4.2014. Finalni izveštaj sa kompletnog istraživanja biće objavljen nakon Simpozijuma u Sloveniji.

EVS je skraćenica za **Evropski volonterski servis**, koji predstavlja priliku za mlade od 18-30 godina da razviju sopstvene kompetencije kroz volonterski rad u nekoj drugoj evropskoj zemlji, u ukupnom trajanju od 2 nedelje do 12 meseci. EVS je deo programa Mladi u Akciji - Erasmus+ Evropske Unije.

Projekat “EVS kompetencije za zapošljivost” zajednički realizuju Nacionalne agencije programa “Mladi u Akciji” iz Velike Britanije, Slovenije, Poljske, Francuske, Slovačke, Malte, Mađarske, Belgije (Flandrija), kao resursnih centara SALTO jugoistočna Evropa (Srbija i Bosna i Hercegovina) i SALTO inkluzija.

Više informacija o ovom projektu možete naći na www.salto-youth.net/evsskillsandemployability/

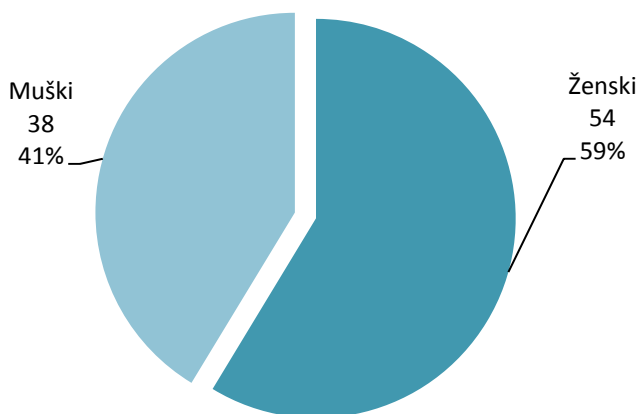
Ključni rezultati istraživanja

- EVS volonteri i predstavnici EVS organizacija saglasni su da **EVS iskustvo može značajno doprineti sticanju kompetencija kod mladih, a predstavnici poslodavaca potvrđuju da su upravo te kompetencije one koje su relevante za zapošljavanje** i koje visoko vrednuju kod svojih zaposlenih. Samim tim možemo potvrditi da EVS ima značajan potencijal za unapređenje zapošljivosti mladih.
- U procesu učenja i razvoja kompetencija tokom EVS-a, i volonteri i organizacije slažu se da je neophodan preduslov **“otvorenost i spremnost za učenje volontera”**. Pored toga, volonteri ukazuju na značaj **“mentorske podrške”**, a organizacije na **“podržavajuću atmosferu unutar host organizacije”** koja pogoduje kreiranju klime za učenje tokom volonterske službe.
- Za sam proces osveščivanja kompetencija stečenih tokom EVS-a i volonteri i organizacije posebno naglašavaju **značaj kontinuirane samo-refleksije (promišljanja) o iskustvu i procesu učenja tokom EVS-a**
- EVS volonteri, organizacije i poslodavci se slažu u oceni da **volontersko iskustvo u inostarnstvu povećava spremnost osobe za tržište rada**, pogotovu dajući joj značajno životno i međunarodno iskustvo, ali i kao značajan doprinos u razvoju kompetencija osobe.
- U pogledu uticaja EVS-a na zapošljivost, 65.48% volontera smatra da je EVS iskustvo značajno uticalo na lične planove u vezi sa karijernim odlukama, a **68.29% EVS volontera veruje da im EVS iskustvo povećava šanse za zaposlenje. Sa ovim stavom se slaže i 68.18% EVS organizacija** koje su uzele učešće u istraživanju. Većina predstavnika poslodavaca se slaže da bi **EVS iskustvo moglo da bude prednost prilikom zapošljavanja** imajući u vidu i ostale tražene kvalifikacije.
- Volonteri i poslodavci se slažu da bi **EVS iskustvo trebalo predstaviti u CV-ju u delu koji pokriva radno iskustvo**, ali i u motivacionom pismu i tokom intervjua za posao.
- Iako među EVS organizacijama postoje podeljena mišljenja u pogledu vrednosti Youthpass sertifikata, **većina poslodavaca se slaže da bi Youthpass mogao da ima pozitivan efekat u procesu procena kandidata za posao.**
- Istraživanje ukazuje i **na sličnosti i razlike u pogledu percepcije prepreka za zapošljavanje mladih u Srbiji**. Sve tri grupe se slažu da su *„korupcija i nepotizam“*, kao i *„neusklađenost ponude formalnog obrazovanja i potreba tržišta rada“* jedne od najvećih prepreka. Istovremeno, poslodavci ukazuju i na negativan uticaj *„ekonomske krize“*, kao i na *„nedovoljno poznavanje izvora informacija o mogućnostima za zaposlenje“* kod mladih. Sa druge strane, EVS volonteri i organizacije podvlače *„nedovoljno priznavanja volonterskog rada kao radnog iskustva“*, ali i ukazuju na začarani krug *„Da biste dobili posao morate da imate radno iskustvo, a da biste dobili radno iskustvo treba da imate posao“* sa kojim se mnogi mladi u Srbiji suočavaju.
- Konačno, istraživanje donosi niz **ilustrativnih ličnih svedočenja o efektima EVS-a na lični i profesionalni razvoj od strane EVS volontera i EVS organizacija**, kao i listu korisnih sugestija za EVS organizacije u pravcu podrške boljem prepoznavanju i transferabilnosti kompetencija stečenih tokom EVS-a.

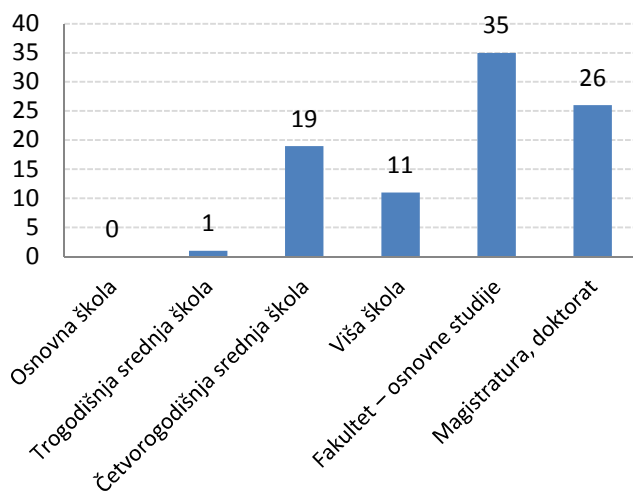
EVS volonteri u istraživanju

U istraživanju je učestvovalo **92 EVS volontera/ke**, starosti od 19 do 33 godine, pretežno ženskog pola (59%) i većinom sa formalnim obrazovanjem više škole ili fakulteta. U uzorku smo imali EVS volontere koji su svoju volontersku službu završili 2009., pa sve do onih najskorijih koji su svoj EVS završili u 2014. godini. Među njima **34.79%** su zaposleni ili samo-zaposleni, **30.43%** su u procesu školovanja, a **30.43%** nije u statusu zaposlenja.

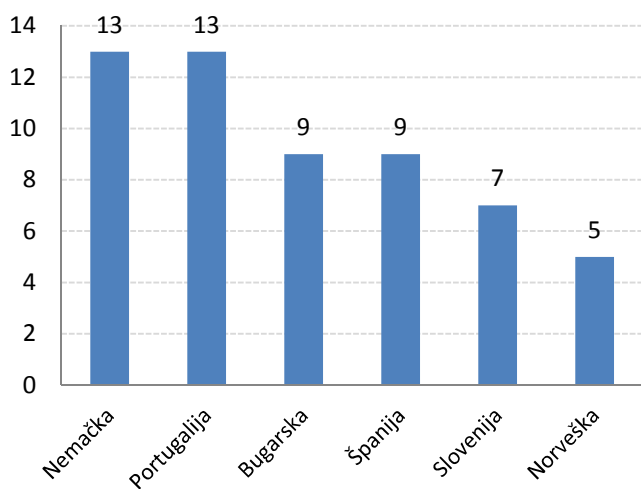
Pol

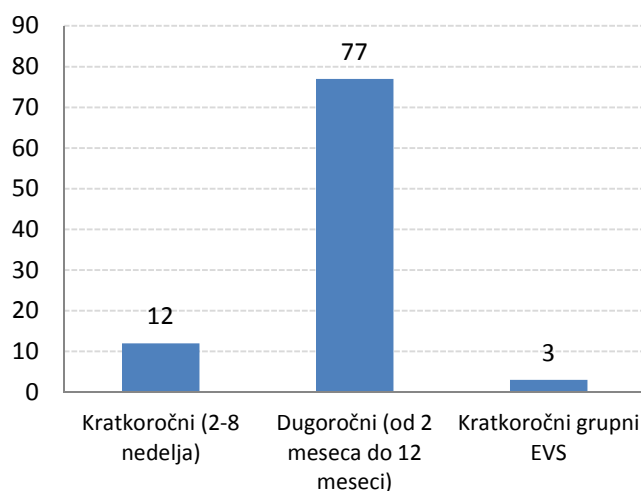
Obrazovni nivo

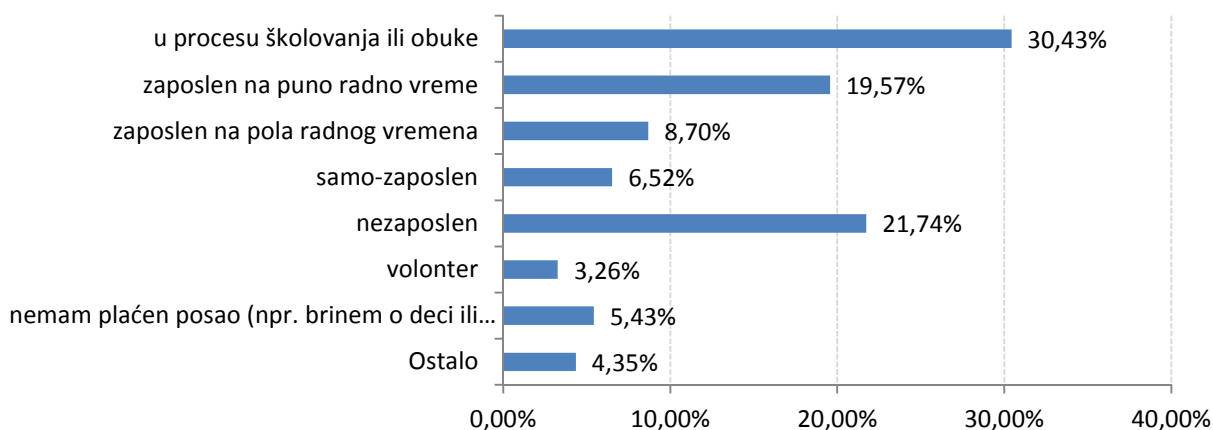
Najčešće zemlje za EVS volontere iz Srbije

Vrsta EVS projekta

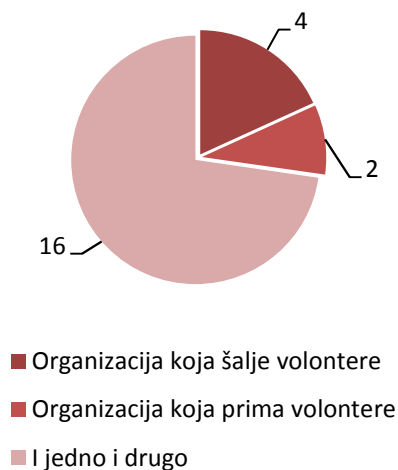
Trenutni radno-obrazovni status

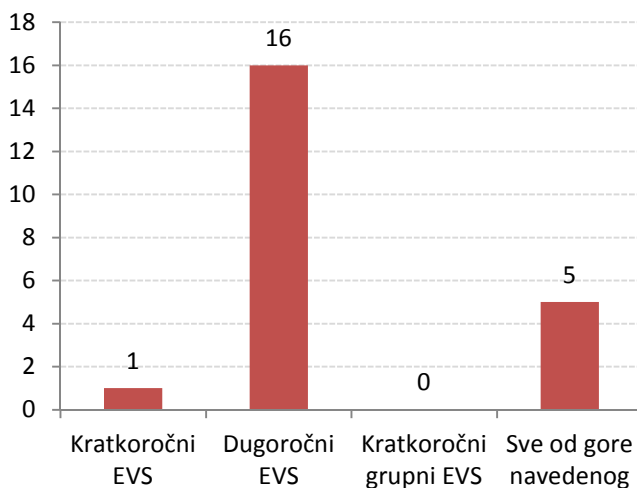
EVS organizacije u istraživanju

U istraživanju su učestvovala **22 akreditovane EVS organizacije** iz Srbije. Većina organizacija je deluju i kao „sending“ i kao „hosting“ organizacije u EVS programu. Većina njih organizuje dugoročni EVS, a jedan manji broj njih organizuje sve oblike EVS-a (dugoročni, kratkoročni i grupni). U protekle tri godine, na godišnjem nivou ove 22 organizacije **„ugostile su“ u proseku 106 volontera** iz različitih evropskih zemalja, i **poslale oko 114 volontera iz Srbije** u partnerske organizacije u drugim evropskim zemljama.

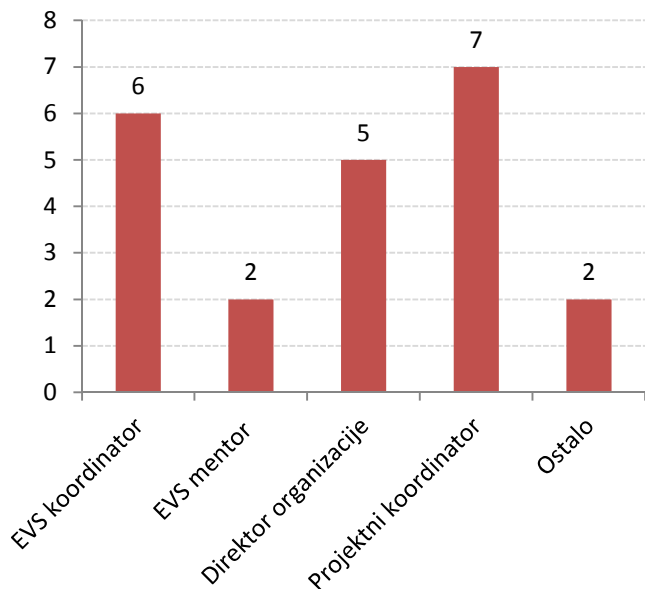
Tip EVS organizacije

Vrste EVS projekata koje realizuju

Vaša uloga u organizaciji

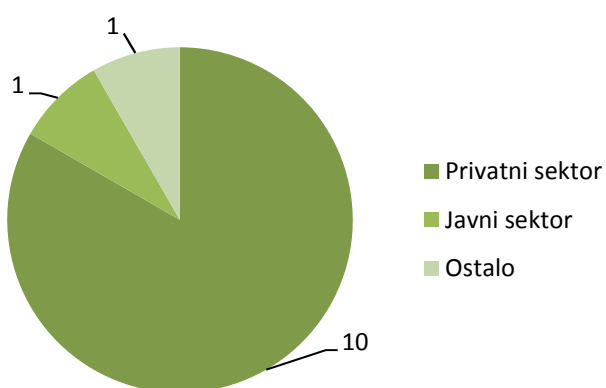

Predstavnici poslodavaca u istraživanju

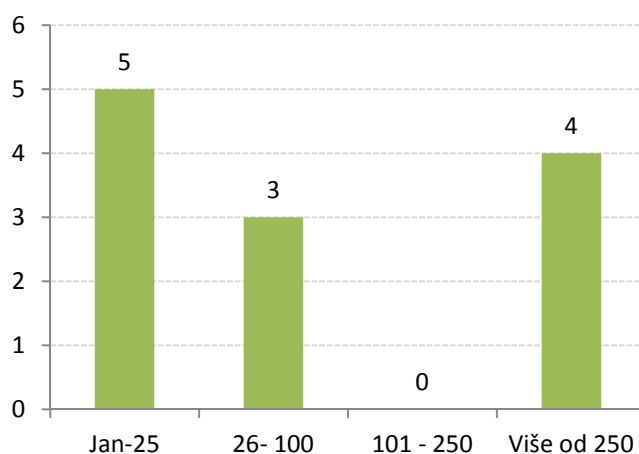
U istraživanju je učestvovalo **12 predstavnika kompanija** koja posluju u Srbiji. Većina ispitanika direktno je zadužena za procese zapošljavanja u svojim organizacijama, bilo u funkciji predstavnika sektora ljudskih resursa u većim sistemima, bilo u funkciji direktora u manjim preduzećima.

Većina poslodavaca uključenih u istraživanje *nije imala prethodnih znanja i informacija o programima za mlade i obrazovanje Evropske Unije, kao ni prethodno poznavanje Evropskog volonterskog servisa (EVS)*. 83.33% poslodavaca (njih 10 od 12) veruje da je živeti u inostranstvu u jednom periodu u životu - društveno poželjno, a njih 9 izveštava da među zaposlenima imaju osobu koja je neko vreme provela u inostranstvu kao volonte ili u nekom sličnom statusu.

Kom sektoru pripada Vaša kompanija/organizacija/institucija?

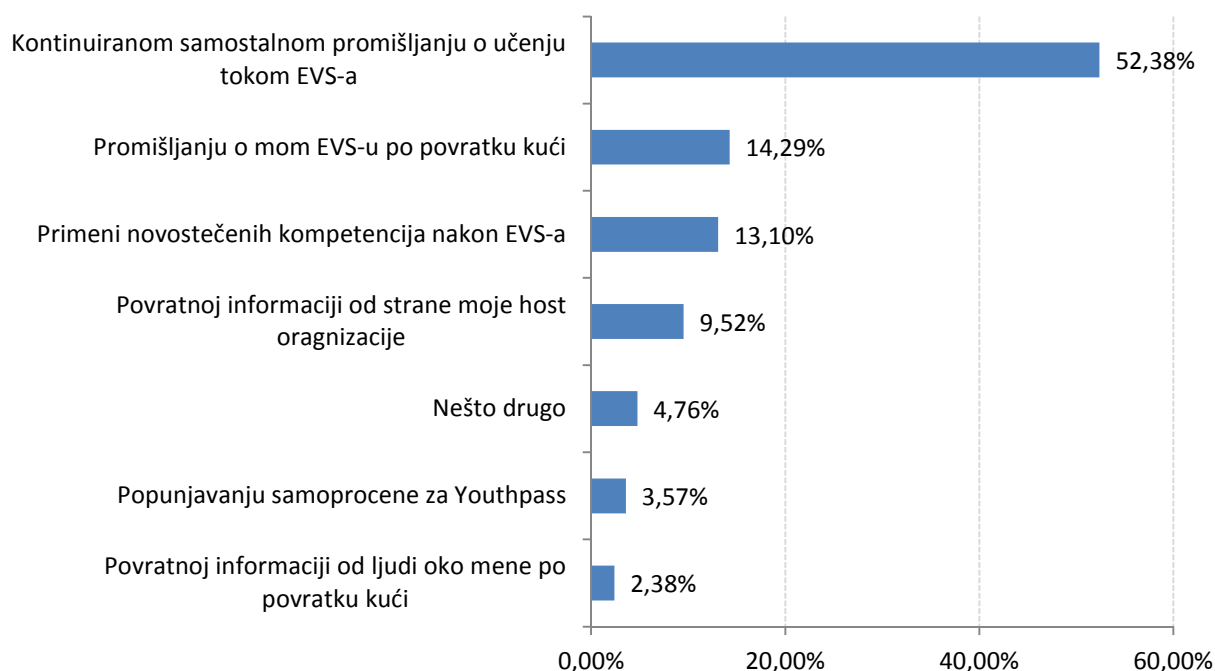

Broj zaposlenih u Vašoj kompaniji/instituciji/organizaciji

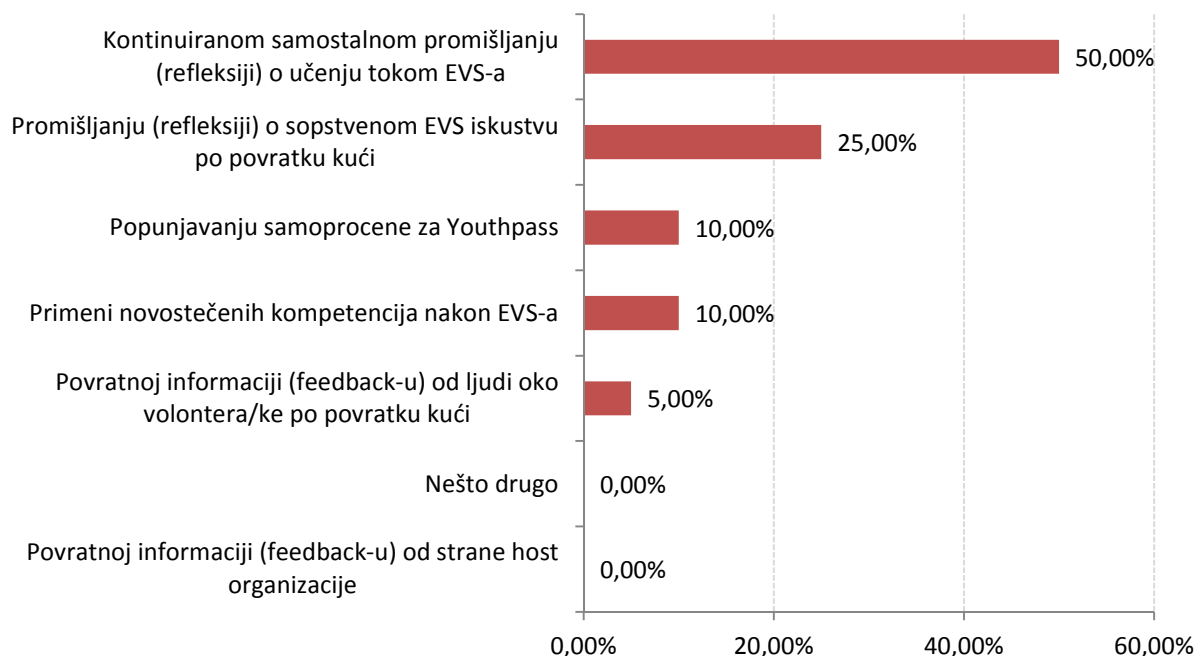

Proces učenja i razvoja kompetencija tokom EVS-a

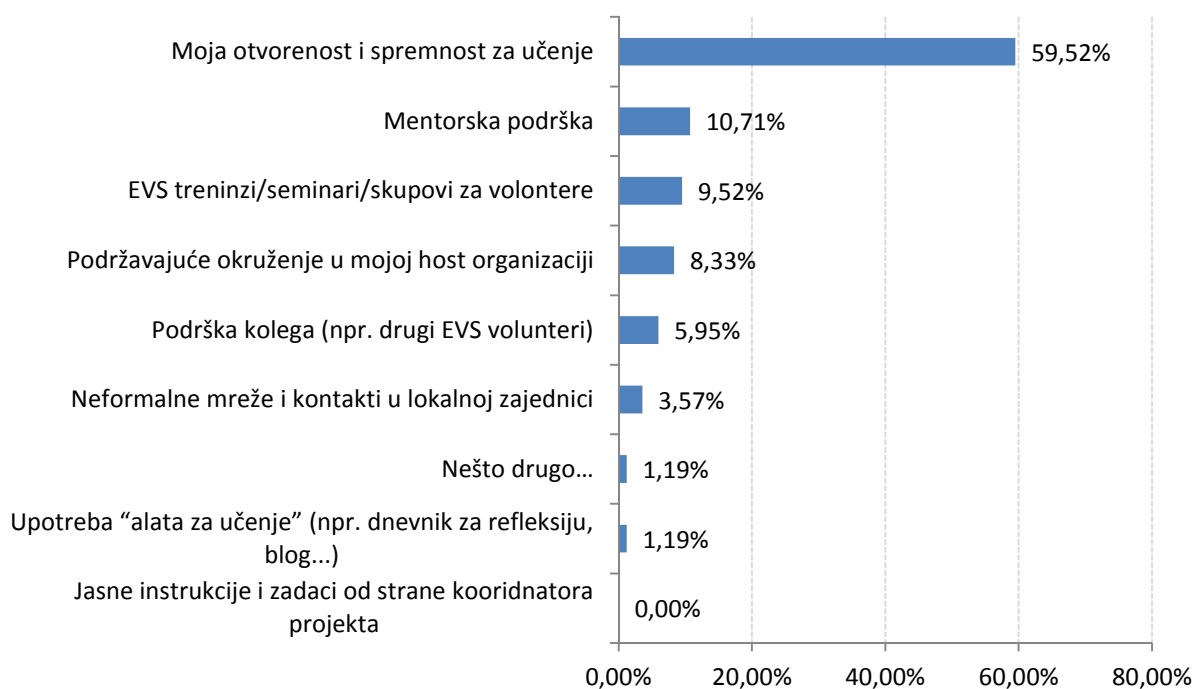
Postao/la sam svestan/a svog učenja tokom EVS-a zahvaljujući... (prvi izbor)

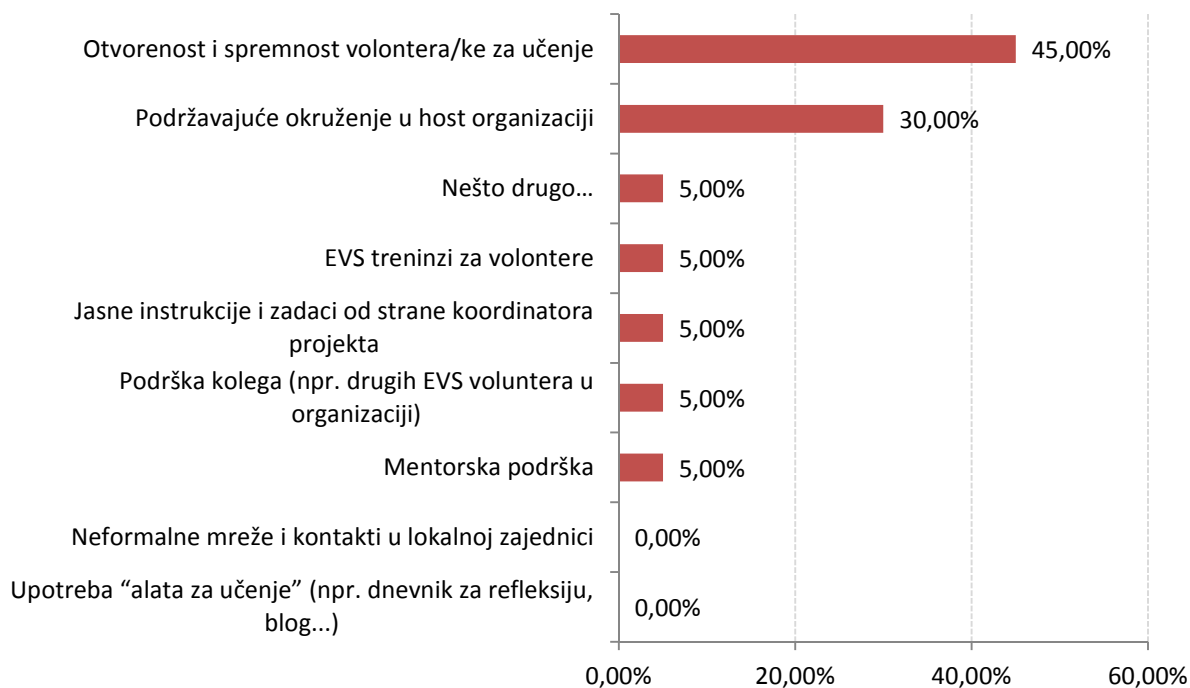
Na koji način EVS volonter/ka može da postane svestan/a svog učenja tokom EVS-a ... (prvi izbor)

Najznačajniji izvori podrške za moj proces učenja tokom EVS-a su bili... (prvi izbor)

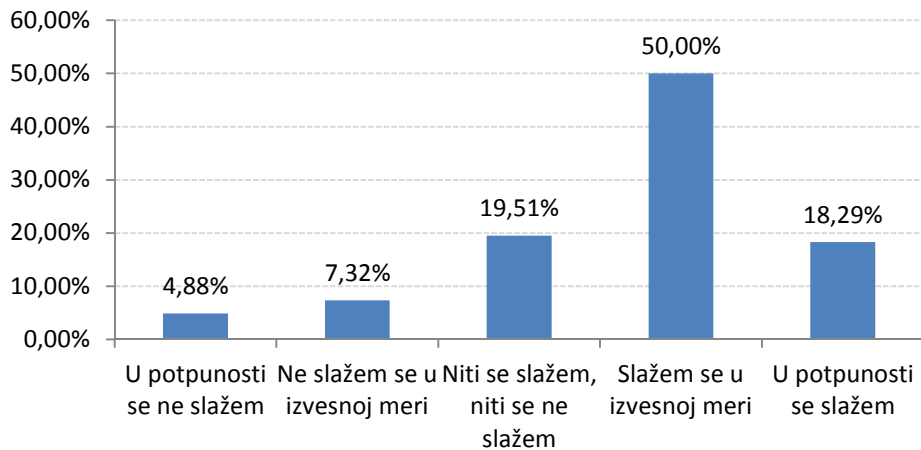
Najznačajniji izvori podrške za proces učenja EVS volontera/ke tokom EVS projekta su: (prvi izbor)

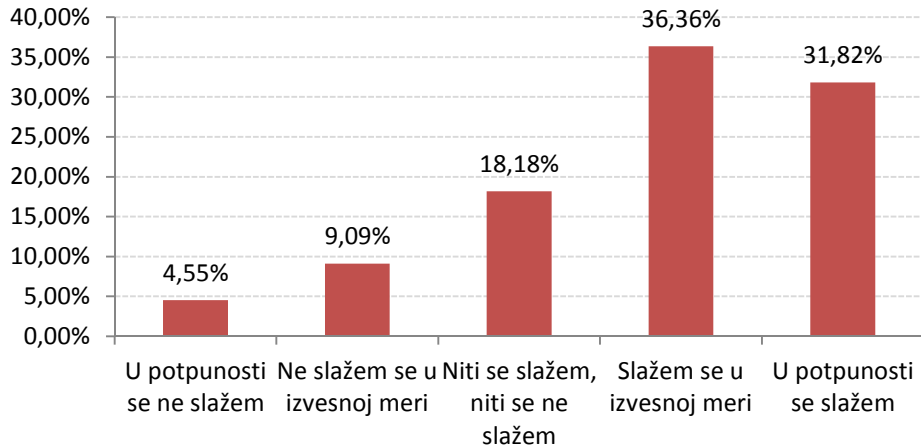
Uticaj EVS-a na zapošljivost i karijerne odluke

65.48% volontera smatra da je EVS iskustvo značajno uticalo na lične planove u vezi karijere, a 58.33% volontera smatra da je EVS iskustvo značajno uticalo na lične planove u vezi sa obrazovanjem.

Verujem da mi EVS iskustvo povećava šanse da pronađem zaposlenje

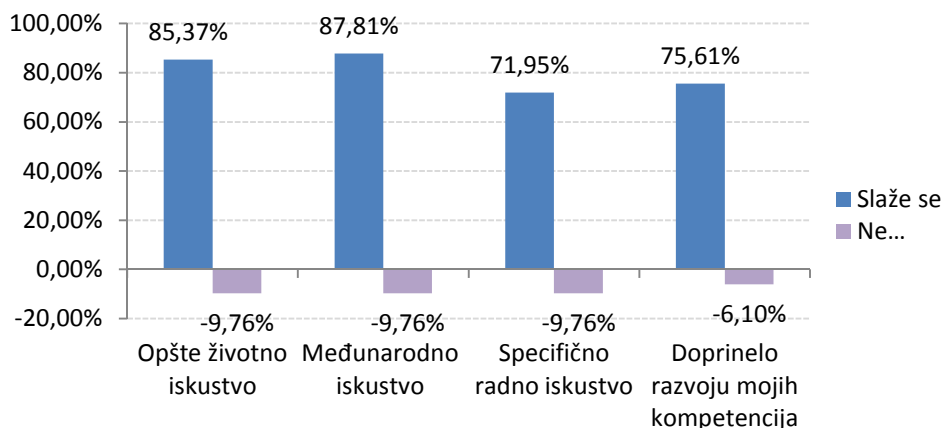
Da li verujete da mladoj osobi koja je bila volonter u inostranstvu to može povećati šanse za zaposlenje?

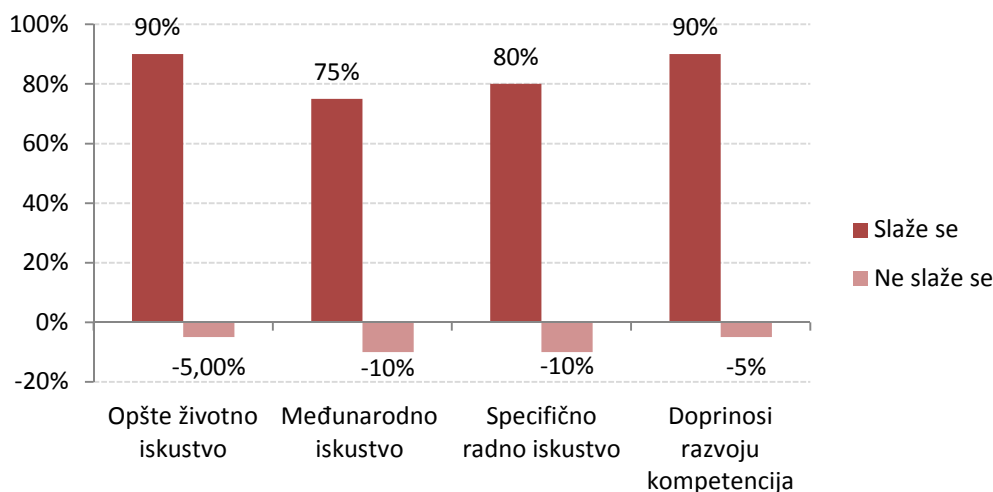

Uticaj EVS-a na spremnost za tržište rada

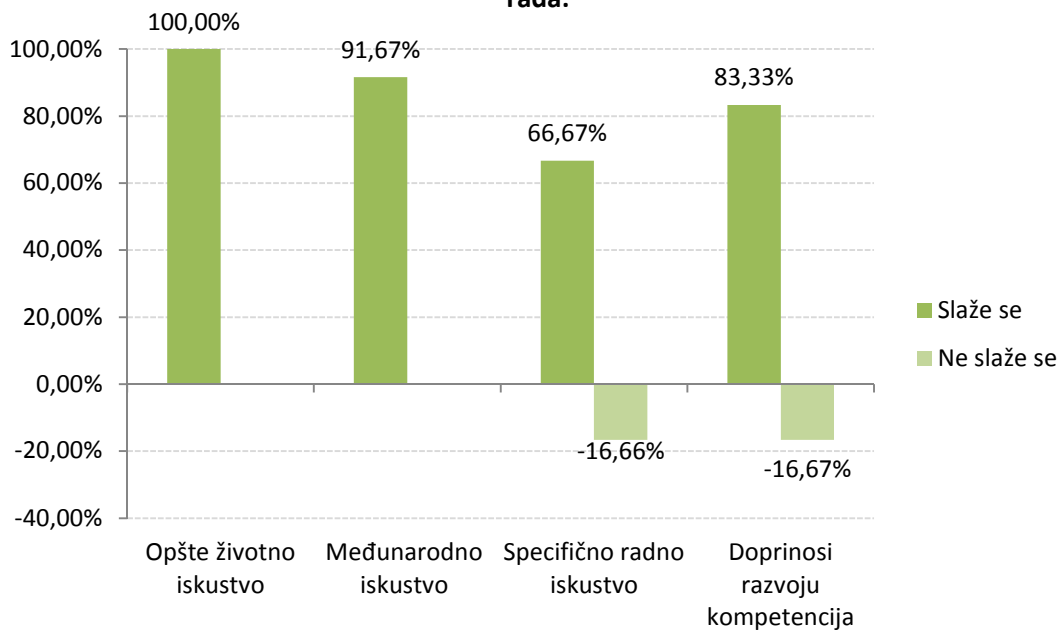
Volontiranje u inostranstvu povećalo je moju spremnost za tržište rada

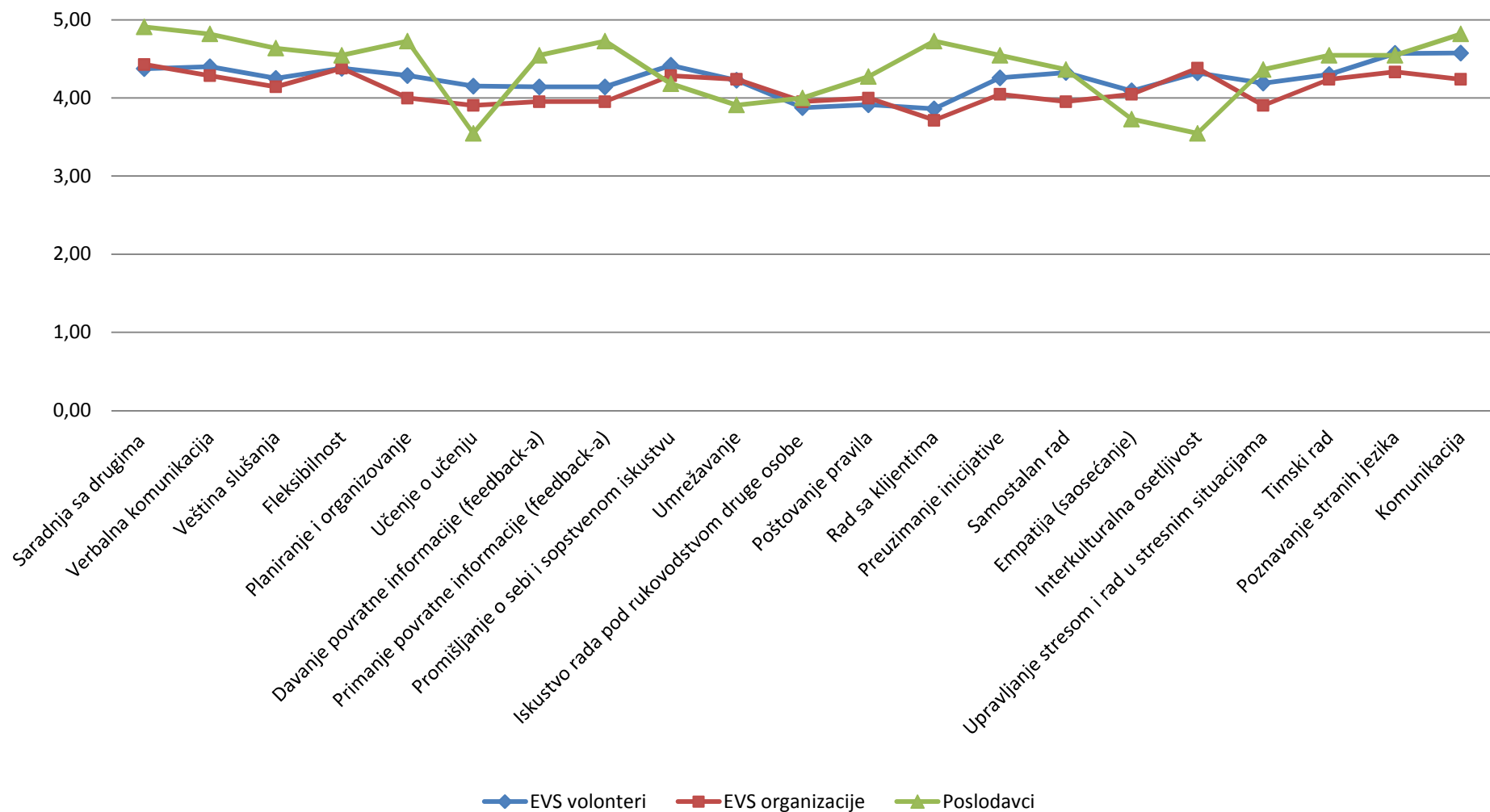
Volontiranje u inostranstvu može povećati spremnost osobe za tržište rada:

Volontiranje u inostranstvu može povećati spremnost osobe za tržište rada:

EVS kompetencije za zapošljivost

- Za volontere: moje EVS iskustvo doprinelo je da razvijem sledeće kompetencije
- Za organizacije: EVS iskustvo omogućava volonterima da razviju navedene kompetencije
- Za poslodavce: procenite značaj kompetencija sa liste za Vaše zaposlene

15 priča EVS volontera o uticaju EVS na njihov život i zapošljivost

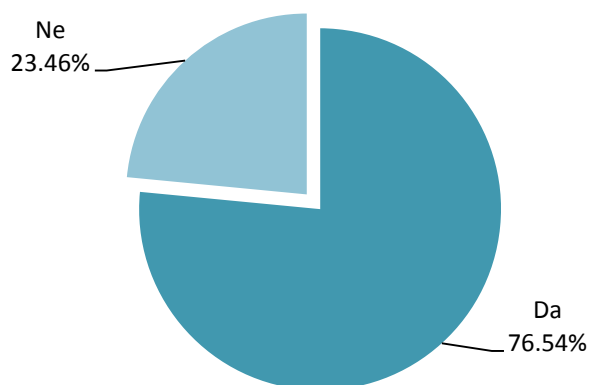
U komentarima EVS volontera u upitniku i tokom fokus grupe sakupili smo sledeće ilustrativne komentare i svedočenja o uticaju koji je EVS iskustvo imalo na živote ovih mladih ljudi:

1. *„EVS je za mene bio mnogo korisniji od mastera na mom faksu. Mnogo više sam naučila i nabildovao mi je samopouzdanje.“*
2. *„Po završetku EVS-a sam nastavila školovanje, ne znam koliko bi mi sam EVS pomogao u traženju posla. Svakako moj poslodavac danas ceni volonterski rad. Sam EVS je bio značajan za mene, ne toliko za ljude u mom okruženju.“*
3. *„EVS me je promenio na jako dobar način i s ponosom ga stavljam u svoj CV. Na razgovorima za posao, a i privatno, rado pričam o njemu, a ovo polje u kome trenutno pišem je previše malo da bih opisala šta sam sve naučila prvenstveno o sebi, a onda i o tome kako svet funkcioniše. Neprocenjivo!“*
4. *„Dragi moji, veoma sam zahvalna sto sam bila deo ovog međunarodnog iskustva. Bilo je teško u početku prilagoditi se, ali rezultati i životno iskustvo su neprocenjivi. Svoj život sam obojila novim poslom, novim zanimljivim ljudima i putovanjima po svetu. U velikoj meri mi je promenilo pogled na svet i moje učešće u njemu. Hvala na svemu i za lepotu doživljenog momenta.“*
5. *„Moj EVS nije bio tematski povezan sa studijama koje sam do tada i nakon njega pohađala. Ideja pri odabiru projekta EVS-a je bila da se bavim nečim što se ne tiče mog daljeg obrazovanja i karijere.“*
6. *„EVS je za mene pre svega jedno veliko životno iskustvo. Pored iskustva koje se tiče mog usavršavanja, kroz EVS sam puno toga naučila o sebi. To me je usmerilo za moj dalji razvoj.“*
7. *„Celokupna prošla godina i proživljeno iskustvo su više nego značajan deo mog dosadašnjeg i privatnog i profesionalnog razvoja i života. Hvala vam na svemu što radite! :)“*
8. *„Mislim da nisam objektivan sagovornik u vezi traženja posla i benefita koje neko može imati u činjenici da je uspešno završio EVS projekat. Radim u porodičnoj firmi sto znači da nisam nikada do sada morao da tražim dodatni posao. Sa druge strane, upravo mi je iskustvo sa EVS-a i poznavanje nemačkog jezika i kulture pomoglo da značajno unapredim poslovanje porodične firme, a u razgovoru sa svojim partnerima iz Nemačke primećujem da oni izuzetno poštuju moj volonterski rad i da je iz njihovog ugla to rangirano jako visoko na njihovoj vrednosnoj skali.“*

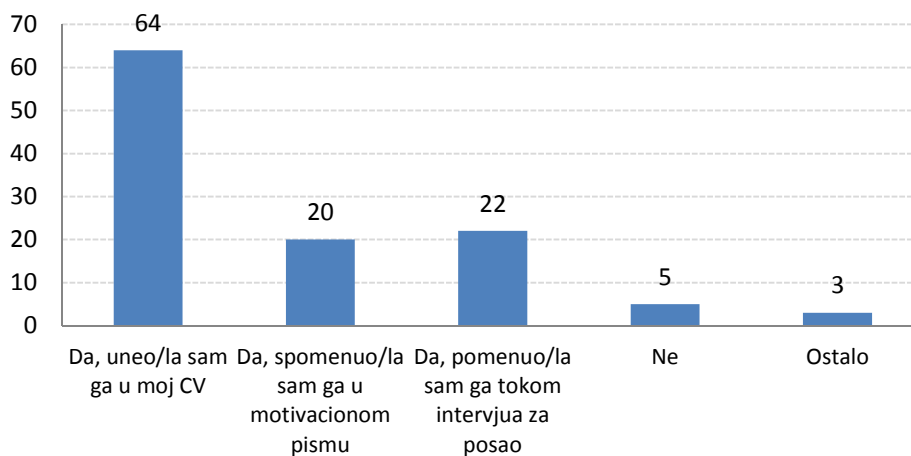
9. *„Naučio sam jedan novi dijalekt bugarskog, zatim puno toga o kulturi i kako nas Bugari poštuju i više nego što mi možemo da zamislimo, a i vidiš da i ako su u EU da i tamo nije sve tako sjajno. Shvatio sam da mi je kreativna strana posla važna, tako da sam odlučio da se preorijetišem sa ekonomije na neformalno obrazovanje.“*
10. *„Jedna italijanska pesma kaže „Znam raditi sve, a možda i ništa. Sutra će se videti.“ i upravo je to, po mom mišljenju, glavna kompetencija EVS-a: shvatio sam da čovek može sve da proba i shvatio sam šta ne želim više nikada da radim. Shvatio sam da mnoge druge stvari koje su me oduvek privlačile - mogu da probam.“*
11. *„Usavršila sam norveški, baš sam ga izbrusila. Radila sam prevode honorarno, tako da sam prevela brdo nekih diploma sa srpskog, bosanskog na norveški. Naučila sam projektni menadžment, kao i sve te poslovne okolnosti i njihove radne rutine, da se svaki dan sretnoš sa celim radnim kolektivom oko 9.00 ujutro da se ispričamo i ta komunikacija je tako ključna jer tačno znaš gde će ko biti tog dana. To mnogo poboljšava tu efektivnost, nema gubljenja vremena... Jako mi se dopalo to što nema skeptičnosti kada hoćeš da započneš projekat... „Sve može“ to je nešto što sam tamo naučila... a kod nas ima dosta skepse unapred. „*
12. *„EVS je bio samo nadogradnja onoga što sam već znao, jer sam radio u svojoj struci: rad sa ljudima ometenim u razvoju, aktivnosti koje se rade sa njima (škola, teretana, bazen, pisanje, crtanje...), komunikacija sa ljudima koji ne mogu da komuniciraju, komunikacija sa kolegama... i naravno strani jezik.“*
13. *„Meni je EVS pomogao da shvatim da je to oblast u kojoj mogu sebe da zamislim i da je to nešto čime želim da se bavim. Pored tog podstreka da spremam prijemni za master menadžmenta u kulturi i umetnosti, dobila sam i neka praktična znanja. Videla sam kako se vodi jedan takav centar. Imala sam mogućnost da sama iznesem sama neke svoje projekte (pozorišne radionice, kreativne radionice...). Pored toga, puno sam naučila od njih u hodu što se tiče promocije, marketinga, organizacija događaja, kako se pišu projekti, kako se traže finansijska sredstva...“*
14. *„Po povratku, bila sam malo u depresiji , ali sam se brzo povratila i počela da radim u jednoj danskoj firmi... Sada radim za njihov Customer service i prevodim za njihov sajt koji se bavi prodajom gadgets-a. Nije baš neki filološki posao, ali je meni jako interesantno. Uvek sam htela da kombinujem filologiju sa drugim stvarima, bilo da je neki biznis, ili kultura.“*
15. *„Ono što je neka moja ideja, želja za naredni period, ja bih jako voleo da nastavim da radim ovde, pošto je moja odluka bila da se vratim u Srbiju. Voleo bih da otvorim ispostavu organizacije u kojoj sam radio u Italiji i da taj model, koji odlično funkcioniše na lokalnom nivou tamo, preslikam ovde.“*

Predstavljanje EVS iskustva u procesu traženje posla

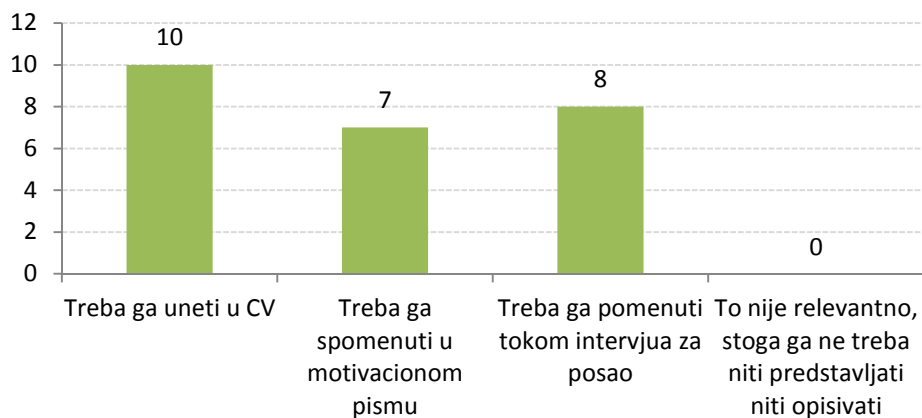
Po povratka sa EVS-a, aktivno sam tražio/la posao

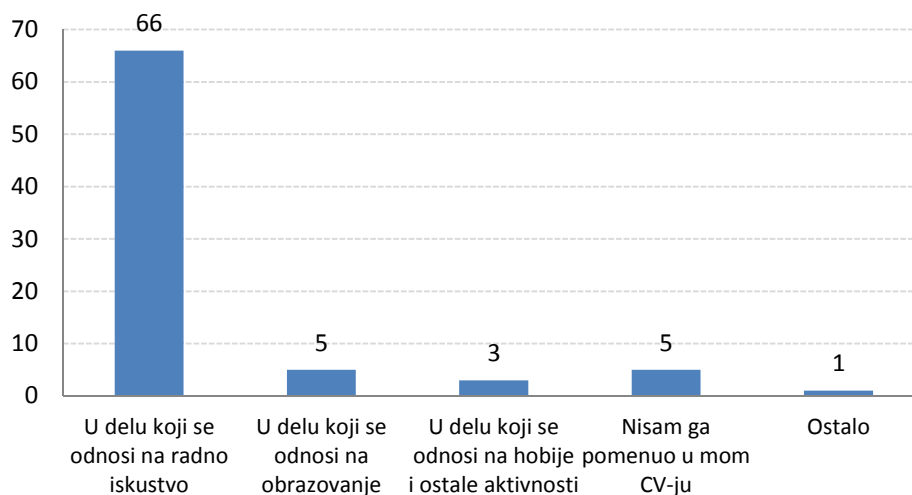
U procesu traženja posla, predstavio/la sam ili opisao/la sam svoje EVS iskustvo

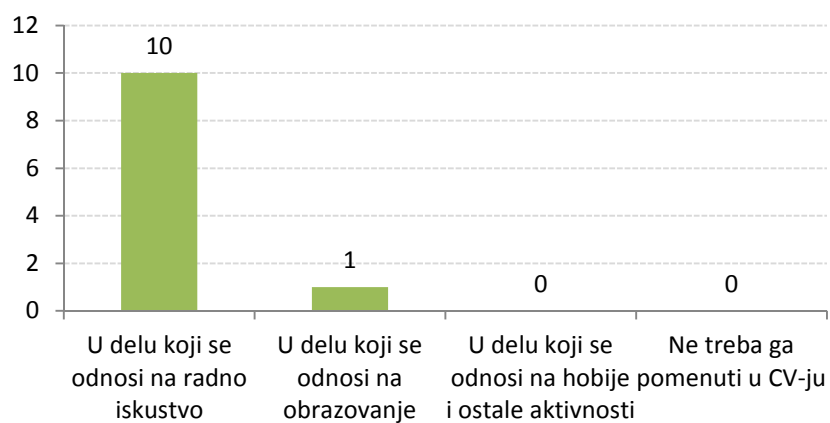
Ako osoba koja konkuriše za posao ima iskustvo volontiranja u inostranstvu, gde bi prema Vašem mišljenju, to iskustvo trebalo predstaviti i/ili opisati?

U mojoj radnoj biografiji (CV-ju), EVS iskustvo se nalazi...

Ako mlada osoba ima iskustvo volontiranja u inostranstvu, u kom delu njenog CV-ja, treba predstaviti to iskustvo?

Pitanje za EVS organizacije: "Da li znate neke slučajeve kojima je EVS iskustvo, ili stečene kompetencije tokom EVS-a, pomoglo da pronađu zaposlenje po povratku?"

"Do sada, nažalost, nismo imali takvo iskustvo, ali se nadamo da će u budućnosti iskustvo stečeno tokom EVS pomoći mladima ljudima da pronađu posao."

"Da, Gotovo svi volonteri su uz pomoć EVS-a ostvarili neki benefit po povratku. Sto se tiče zaposlenja, nekoliko volontera je dobilo zaposlenje odmah nakon volontiranja, pa čak i ponude u toku volontiranja."

"Od volontera koje smo mi hostovali 80% njih je posao dobilo zahvaljujući iskustvu stečenom u našoj asocijaciji kao i pismima preporuke koje smo za njih pisali. Volonteri koje smo slali su bili mladi pa neki od njih su nastavili školovanje a neki su lakše pronašli posao."

"Svi EVS volonteri koji su volontirali u našoj organizaciji tokom prethodnih godina, su pronašli zaposlenje po povratku. A jedna od volonterki je našla zaposlenje u Srbiji."

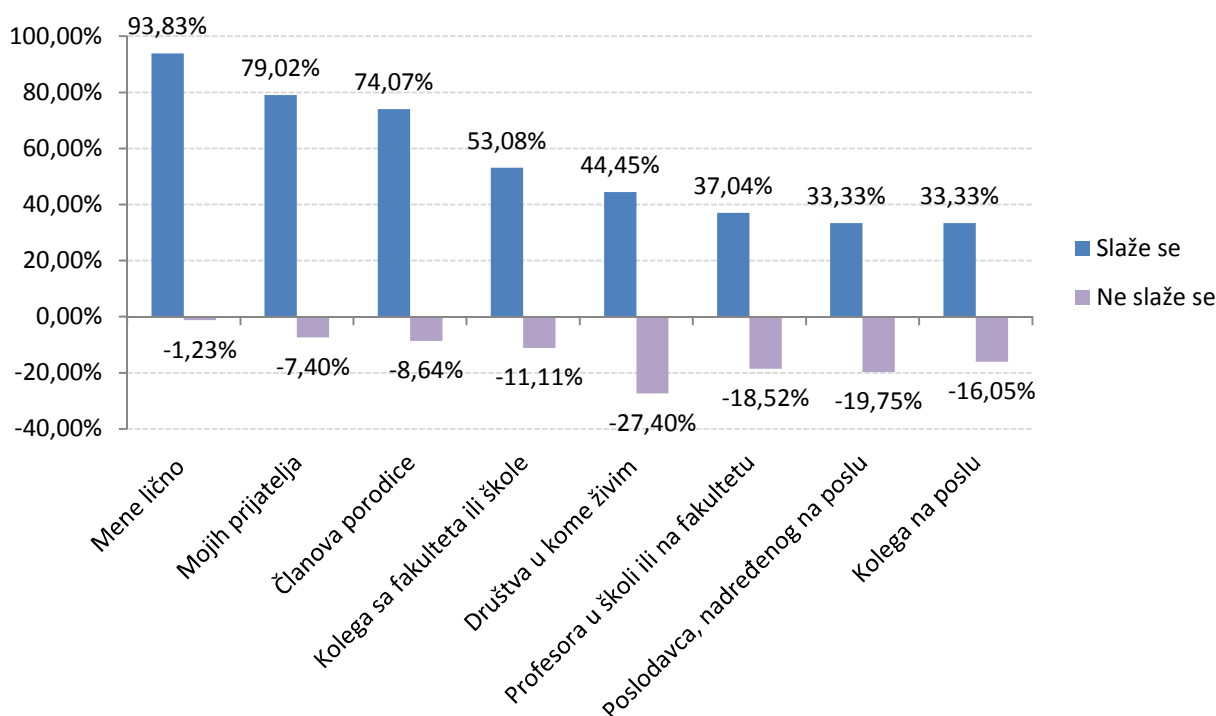
"Da, većina volontera koje smo ugostili po završetku EVS programa, našli su posao koji su želeli, u oblastima za koje su se veoma zainteresovali u toku svog EVS-a."

"Da, volonterka je našla sebi posao u sličnoj organizaciji u Francuskoj, koja inače nije bila njena sending organizacija."

"Da, meni lično. Nakon povratka sa svog EVS-a (2006 godine kroz Youth programme) inspirisana sam da otvorim novi NGO. Bez EVS iskustva nikada ne bih imala znanja ili hrabrosti da to uradim."

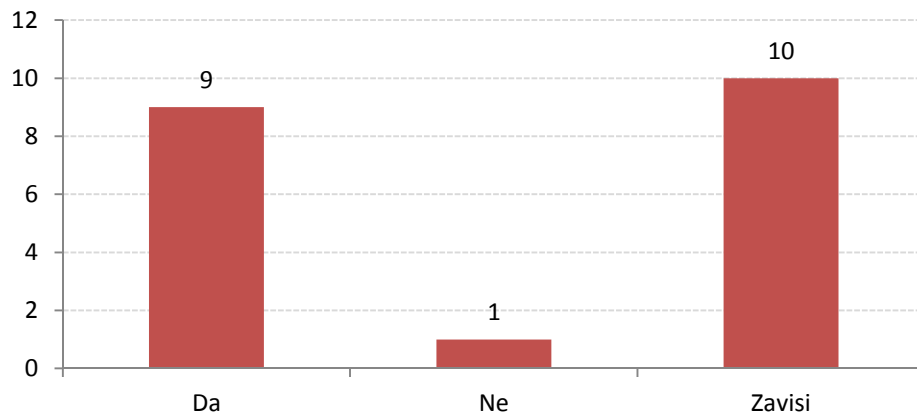
Prepoznavanje efekata EVS-a

Uticaj EVS-a na moj lični razvoj i učenje prepoznat je i pozitivno vrednovan od strane:

Youthpass kao alat za prepoznavanje kompetencija stečenim tokom EVS-a

Da li smatrate da je YOUTHPASS korisno sredstvo za dokumentovanje procesa učenja i stečenih kompetencija volontera tokom EVS-a?

„Omogućava veću svesnost o ishodima učenja tokom EVS-a.“

„Kada je u pitanju Srbija, eventualno može da vredi samo u nevladinom sektoru, onima koji su upoznati sa time šta je Youthpass.“

„Volonteri uglavnom teško uviđaju čemu će im u traženju posla pomoći njihovo sopstveno razmišljanje o učenju. Youthpass po našem mišljenju odlično sredstvo za zaokurživanje sopstvenog učenja i stečenih kompetencija, ali kao sredstvo koje bi trebalo da pomogne volonterima da nađu posao mislimo da baš i nije mnogo efektan...ne dozvoljava dovoljno mesta za sve realizovane aktivnosti što bi u slučaju traženja posla možda bilo važnije nego lično razmišljanje o tome šta je volonter naučio.“

„Youthpass predstavlja dokaz o stečenim kompetencijama, pomoću kojeg naučene veštine dobijaju još više na značaju.“

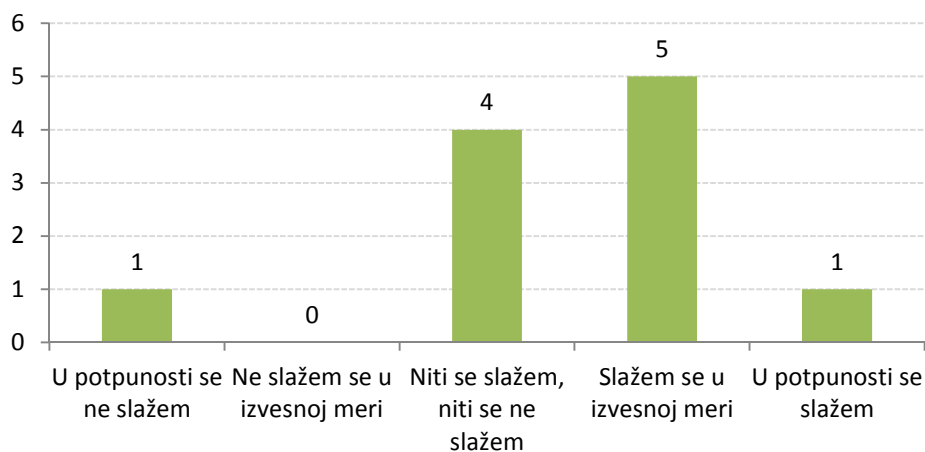
„Zavisi od objektivnosti lica koje popunjavaju.“

„Jeste u određenoj meri, ali je vrlo slično motivacionom pismu u slučaju traženja posla, jer se bazira na samo-proceni. Nema istu jačinu kao drugi sertifikati.“

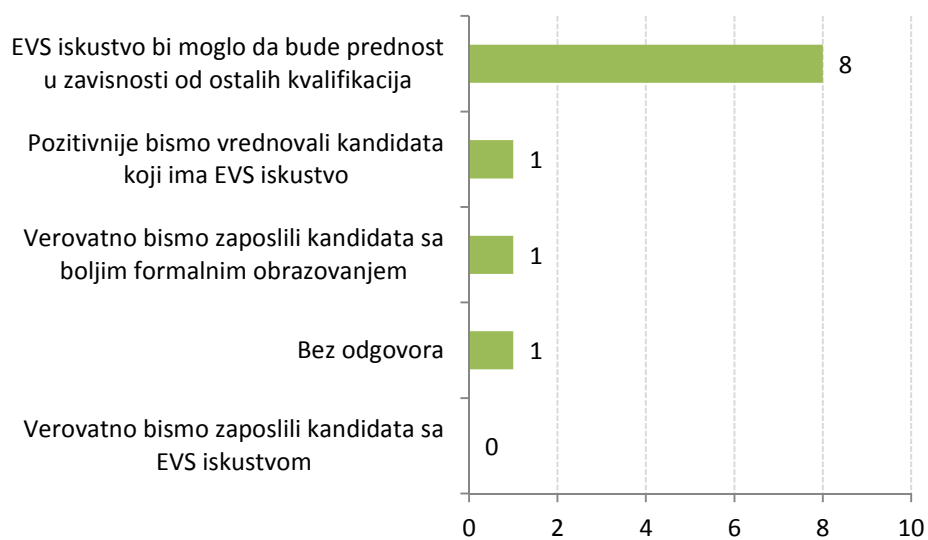
„Da izuzetno, jer sertifikuje značajna znanja stečena u toku EVS-a koja se ne prikazuju nigde u finalnom izveštaju ili evaluacionom formularu.“

Predstavljanje Youthpass sertifikata imalo bi pozitivan efekat u procesu procene kandidata za posao

U slučaju kandidata za posao koji ima iskustvo Evropskog volonterskog servisa u relevantnoj oblasti, ali slabije formalno obrazovanje, šta bi bila Vaša odluka?

Prepreke za zapošljavanje mladih

U sklopu upitnika, ispitanici su izrazili svoje slaganje ili neslaganje da li vide navedene stavke kao prepreke za mlade ljude u procesu traženja posla. Sve prosečne ocene iznad 3 na petostepenoj skali mogu se interpretirati kao prepreke za zapošljavanje mladih u percepciji neke od datih grupa – EVS volontera, EVS organizacija ili poslodavaca. U tabeli su u povećanom fontu je prikazano **5 najizraženijih prepreka za zapošljavanje mladih** prema mišljenju predstavnika ispitanih grupa.

	EVS volonteri	EVS organizacije	Poslodavci
Posedovanje veština koje nisu potrebne na tržištu rada	3.39	3.2	2.91
Posedovanje nepriznatih veština (stečenih van formalnog obrazovanja)	3.49	3.4	2.64
Biti preterano kvalifikovan	3.36	2.75	2.36
Nepoznavanje kako ili gde pronaći informacije u vezi sa zaposlenjem	3.33	3.55	3.82
Nedostatak motivacije za traženje posla	3.54	3.4	3.64
Preterana količina informacija	2.80	3.05	2.73
Nedovoljno priznavanja volonterskog rada kao radnog iskustva	3.86	4.20	2.73
Da biste dobili posao morate da imate radno iskustvo, a da biste dobili radno iskustvo treba da imate posao	4.16	4.00	3.00
Mladim ljudima se nude samo slabo plaćeni poslovi, povremeni poslovi ili prakse	4.03	3.55	2.64
Ekonomska kriza	3.84	3.45	3.64
Nedostatak poverenja u mlade ljude	3.71	3.35	2.64
Rodno zasnovana diskriminacija (diskriminacija prema mladim ženama)	3.30	3.25	2.82
Nedostatak samopouzdanja kod mladih	3.65	3.50	2.55
Izražena konkurencija	3.50	3.45	2.82
Nepostojanje jednakih šansi u životu, obrazovanju ili zapošljavanju	3.81	3.85	3.18
Korupcija ili nepotizam	4.43	4.15	3.36
Neusklađenost između ponude formalnog obrazovanja i potreba tržišta rada	4.18	4.05	4.27
Zahtev za posedovanjem sve višeg nivoa formalnog obrazovanja i nepostojanje prepoznavanja drugih oblika učenja	3.85	4.30	3.27

Šta sve mogu da urade EVS organizacije da na najbolji način pomognu EVS volonterima da iskoriste svoje EVS iskustvo u procesu profesionalnog razvoja i zapošljavanja?

„Iako je to jako teško, organizacije bi mogle malo bolje upoznati samo tržište rada sa EVS-om: koje su mogućnosti i prednosti EVS-a, sta mladi ljudi mogu da dobiju volontiranjem u inostranstvu. Smatram da je potrebna bolja saradnja između organizacija i Nacionalnih službi za zapošljavanje, a preko njih na neki način i sa samim poslodavcima.“

„Prema našem mišljenju, EVS bi trebalo da prvenstveno da predstavlja jedno životno iskustvo koje će pomoći mladima da shvate svoju ulogu u društvu i da se kroz njega promoviše volonterizam, a ne da bude toliko orijentisan na podsticanje preduzetništva i pomoć pri zaposlenju.“

„Najpre da obezbede dovoljno aktivnosti za volontere kako bi razvili svoje radne sposobnosti, da im obezbede dovoljno prostora da se iskažu dopuštajući im da se u izvesnoj meri osamostaljuju u aktivnostima. Zatim da sa njima rade redovno evaluacije. Što se tiče odnosa prema radnim obavezama u toku EVS projekta da im na kraju projekta obezbede pisma preporuke ili bar neku listu stečenih kompetencija.“

„Tokom volontiranja u EVS organizacijama, volonteri su u mogućnosti da steknu veštine koje će im pomoći u procesu zapošljavanja, a takođe tokom svog boravka imaju priliku da se upoznaju sa drugim organizacijama, kolegama i na taj način umreže radi povećanja prilika za zapošljavanje.“

EVS organizacije mogu da rasporede svoje kapacitete u razgovoru sa volonterima, da saslušaju šta je to što njih zanima, da ih upute na neke relevantne ustanove ili organizacije koje bi mogle da traže osobe sa njihovim kompetencijama. Da podele iskustva drugih volontera ili organizacija.“

„Pa tu bi najveću ulogu trebalo da imaju sending organizacije, koje bi trebalo da prate volontere po povratku i da im pomognu pri traženju posla.“

„Da ponude EVS volonteru potencijalne informacije i kontakte iz svoje mreže kako bi im olakšali put do zapošljavanja.“

„Da u toku njihovog EVS iskustva sto vise pomognu u razvijanju generalnih ili specifičnih kompetencija potrebnih za budući posao, i ukazuju im na naučeno i na koji način ga mogu iskoristiti u budućnosti (različitim metodama, i čestim mentorskim razgovorima). Takođe, ne bi bilo lose da je EVS organizacija, osim Youthpass-a voljna da da preporuke svojim EVS volonterima (ukoliko su oni to zaslužili) kao referencu za apliciranje na budući posao/poslove.“

„Ukoliko je volonter spreman da uči, spreman da se trudi i dovoljno motivisan da napravi promene, njegova hosting ili sending organizacija mogu biti neorganizovane, nepraktične ili slabo razvijene, ali će njegov EVS projekat svakako biti uspešan. Kada je učenik spreman, učitelj ce ga pronaći.“

Analysis of survey results made by: Darko Markovic

Produced by: SALTO South East Europe Resource Centre, MOVIT NA MLADINA

Ljubljana, April 2014.